

EUROOPA PARLAMENT

2014–2019

Tööhõive- ja sotsiaalkomisjon

2014/2235(INI)

23.3.2015

RAPORTI PROJEKT

ELi konkurentsivõimelise tööturu loomise kohta 21. sajandiks ning oskuste ja kvalifikatsiooni nõudluse ja töövõimalustega vastavusse viimise kui kriisist taastumise viisi kohta
(2014/2235(INI))

Tööhõive- ja sotsiaalkomisjon

Raportöör: Martina Dlabajová

SISUKORD

	lehekülg
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
SELETUSKIRI	8

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

ELi konkurentsivõimelise tööturu loomise kohta 21. sajandiks ning oskuste ja kvalifikatsiooni nõudluse ja töövõimalustega vastavusse viimise kui kriisist taastumise viisi kohta
(2014/2235(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,
 - võttes arvesse oma 22. oktoobri 2014. aasta resolutsiooni majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta ja 2014. aasta prioriteetide rakendamise kohta¹,
 - võttes arvesse oma 15. aprilli 2014. aasta resolutsiooni Euroopa Liidu võimaluste kohta aidata kaasa ettevõtjatele, ettevõtetele ja idufirmadele uute töökohtade loomiseks soodsa keskkonna kujundamisele²,
 - võttes arvesse komisjoni 17. jaanuari 2014. aasta ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse Euroopa tööturuasutuste võrgustikku, töötajate juurdepääsu liikuvusteenustele ning tööturgude edasist integratsiooni,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 52,
 - võttes arvesse tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni raportit ja kultuuri- ja hariduskomisjoni arvamust (A8-0000/2015),
- A. arvestades, et elukutsete hulk, kus töökohti ei suudeta täita, sest ei leita piisavalt kvalifitseeritud töötajaid, on liikmesriigiti erinev;
- B. arvestades, et tööturu jäikus takistab töökohtade loomist, samas kui konkurentsivõimeline ELi tööturg võib aidata strateegia „Euroopa 2020” tööhõiveeesmärke saavutada;

Majanduskriis ja selle tagajärjed

1. rõhutab, et Euroopa majandus ja tööturg on 2008. aasta majanduskriisi ja sellele järgnenud majanduse aeglustumise tagajärjel tõsisest raskustest;
2. märgib, et Euroopa majanduskriis tõi mitmes liikmesriigis kaasa suure töötuse (ELi 28 liikmesriigi keskmine: 9,9 %) ja riigivõla; tunneb eriti muret selle pärast, et noorte tööpuudus (ELi 28 liikmesriigi keskmine: 21,4 %) on üldiselt palju kõrgem;

¹ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2014)0038.

² Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2014)0394.

3. peab vajalikuks kaugelevaatavat majanduspoliitikat ja tööturureforme, et edendada arukat, kestlikku ja kaasavat majanduskasvu ning luua rohkem töökohti; rõhutab, et on vaja majanduslikult kestlikke sotsiaalkindlustussüsteeme, mis põhineksid tööleasumise stimuleerimisel;

ELi tööturu olukord, kaasa arvatud töötajate puudus

4. tunneb muret selle pärast, et tööpuudus on ELis ikka suhteliselt suur (ELi 28 liikmesriigi keskmine detsembris 2014: 9,9 %) ning juhib tähelepanu märkimisväärsetele erinevustele liikmesriikide vahel, kusjuures töötus on kõige väiksem Saksamaal (4,8 %) ja kõige suurem Hispaanias (23,7 %);
5. märgib, et Euroopa tööturгу mõjutab mitu olulist tegurit, nende seas kasvav nõudlus kõrgelt kvalifitseeritud töötajate järele, tehnoloogia kiire muutumine ja areng, samuti elanikkonna vananemine, mistõttu varajane pensionilejäämine tuleb muuta vähem huvipakkuvaks;
6. juhib tähelepanu sellele, et ELi sisemine tööjõu liikuvus on endiselt väike (27 liikmesriigi keskmine: 0,29 %), kusjuures mõnes liikmesriigis valitseb suur tööpuudus ja teistes leidub arvukalt täitmata töökohti;
7. märgib, et majanduslikud ja motiveerivad stiimulid tööleasumiseks on paljudes Euroopa riikides liiga nõrgad;

Konkurentsivõimelise ELi tööturu edendamine

8. on veendunud, et ELi tööturu konkurentsivõime saavutamiseks on vaja ulatuslikke reforme, millega suurendataks kaasavust, paindlikkust ja liikuvust, võttes arvesse pidevalt muutuvat tööturгу ja tootmistavasid;
9. rõhutab, kui tähtis on inimareng, karjääripaindlikkus ja isiklik vastutustunne; tuletab sellega seoses meelde, et töölesobivuse aktiivseks suurendamiseks ning töötute oskustekao vältimiseks on vaja investeringuid; rõhutab, et neid meetmeid tuleks ühendada pensioni- ja sotsiaalkindlustussüsteemi reformidega, et ergutada rohkem inimesi tööle asuma;
10. tuletab meelde, kui tähtis on konkurentsivõimelise tööturu jaoks töötajate liikuvus, ning rõhutab, et on vaja vähendada halduslikke ja keelelisi takistusi, mis võivad liikuvust takistada; soovib täiustada kogu ELi hõlmavat EURESi tööportaali ja levitada teavet selle olemasolust;

Vajalike oskuste prognoosimine

11. arvab, et vajalike oskuste prognoosimiseks tuleb eelkõige kutsekvalifikatsiooni programmide koostamisel ja rakendamisel kõigil tasanditel kindlalt kaasata tööturu sidusrühmi, sealhulgas tööandjate ja töötajate organisatsioone;

12. rõhutab, kui tähtis on tuleviku tööjõuvajaduse hindamisel ülikoolide, ettevõtete ja ametiasutuste partnerlus, samuti liikmesriikide vastava koostöö edendamine;

Täiskasvanuõppe ja -koolituse ning töötute koolitamise tähtsus

13. tuletab meelde, et tuleb püüda saavutada paindlikum hoiak isikliku karjääri kujundamise ja eluaegse hariduse ning koolituse suhtes kogu karjääri kestel;
14. on veendunud, et töötute koolitus- ja ümberõppeprogrammid tuleks välja töötada ja rakendada tihedas koostöös tööandjate ühendustega, et töötajate uusi oskusi tööandjate vajadustega paremini kokku viia;
15. tuletab meelde, et äärmiselt tähtis on anda töötajatele juhiseid ja nõuandeid, kuidas tööd otsida, ning tagada nende oskuste tunnustamine nn oskuste passi abil, mis kajastab nii ametliku kui ka mitteametliku õppimise teel omandatud oskusi;

Hariduse ja tööhõive seoste tugevdamine

16. on veendunud, et tuleks rohkem mõelda kaheosalisele kutseharidusele ja kaheosalistele õppesüsteemidele, sest need soodustavad tööturule integreerumist ja on aidanud noorte tööhõivet edendada;
17. rõhutab, et tähtis on parandada haridussüsteemide ja tööturu koostoimet, mis hõlmab töökeskkonnaga tutvumist ja koostööd ettevõtetega;
18. rõhutab karjäärinõustamise tähtsust, mis peab toimuma individuaalse hindamise ja nõustamise teel, mida pakuvad kõrgelt kvalifitseeritud töönõustajad;
19. märgib, et tööelu edukaks alustamiseks on tähtis teha teadlikud otsused ning tuleks ergutada motiveeritust, eneseteadlikkust ja algatusvõimet;
20. rõhutab, kui oluline on, et liikmesriigid ja tööandjad praktikandi- ja õpipoisikavasid piisavalt rahastaksid ja kasutaksid;
21. on veendunud, et valitsused ning tööandjate ja töötajate esindajad peavad tegema tihedat koostööd, et leida parimad võimalused oskuste sobimatuse probleemi lahendamiseks kogu selle ulatuses;

Töötajate liikuvuse edendamine

22. märgib, et ELis on rohkem kui kaks miljonit täitmata töökohta; rõhutab, et nende töökohtade täitmiseks vajab EL tööjõu liikuvust, ning rõhutab uuesti programmide ERASMUS+ ja EURES tähtsust selle saavutamiseks;
23. tuletab meelde, et kolmandatest riikidest pärit heade oskustega töötajate liikuvus on rahvastikuprobleeme silmas pidades väga tähtis;

Parimate tavade vahetamine ELis

24. rõhutab parimate tavade vahetamise vajadust liikmesriikide vahel, eelkõige seoses kaheosalise õppimise ning kutsehariduse ja -koolitusega, võttes arvesse iga tööturu ja haridussüsteemi eripära;

Kodanike ettevõtlusvaimu ergutamine, VKEd ja mikroettevõtted

25. on veendunud, et isikliku vastutustunde õpetamine ja ettevõtjahariduse edendamine varasest east alates parandab koolide ja tööturu seoseid ning võib aidata tööpuudust vähendada;
26. rõhutab VKEde ja mikroettevõtete toetusmeetmete tähtsust nende ettevõtete asutamist ja tegevust takistavate haldus- ning rahaliste takistuste vähendamisel ning kvalifitseeritud töötajate palkamise ja töötajate koolitamise hõlbustamisel;
27. leiab, et tuleks kasutusele võtta stiimulid nende ettevõtjate jaoks, kes koolitusse ja õpipoisiõppesse investeerivad;

Innovatsioon ja digiteerimine, uued oskused ja töökohad

28. toonitab innovatsiooni ja digiteerimise tähtsust konkurentsivõime ja majanduskasvu jaoks ja sellega seoses vajadust anda vastavaid teadmisi ja oskusi; peab oluliseks ka praeguste ja tulevaste töötajate motiveeritust ning otsusekindlust uuenduslike, loovate ja digiteeritud toodete ning teenuste väljatöötamisel;
29. juhib tähelepanu töökohtade loomise võimalustele, mida pakub digitaalse ühtse turu lõpuleviimine, energialiidu loomine, investeerimine teadusse ja arendusse ning innovatsiooni ja transpordivõrkude edendamine;

Meetmed noorte ja eakamate töötajate toetuseks

30. rõhutab, et tuleb võtta erimeetmeid ja toetada tööandjaid, eelkõige VKEsid, et ergutada neid pakkuma noortele esimest töökohta ning tagama nende väljaõpet töökohal, samuti palkama eakamaid töötajaid; toonitab taas tööandjate sotsiaalse vastutuse tähtsust kõigi töötajate ja ühiskonna suhtes; on veendunud, et niisugust sotsiaalset vastutust tuleks nõuda ka hariduse ja koolituse eest vastutavatelt asutustelt;

Soovitused

31. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kaaluma uuenduslikke viise, et ergutada ELis investeerimist majanduskasvu ja tööhõive suurendamiseks;
32. kutsub liikmesriike üles õppust võtma parimatest tavadest, mis aitavad tööpuudust vähendada, ning teostama nendest tavadest lähtuvaid reforme;
33. kutsub liikmesriike üles kaasama oma haridusprogrammidesse juhtimis- ja halduskoolitust ja ettevõtte alustamise teemalist nõustamist ning pöörama esmajoones tähelepanu kutsehariduse ja -koolituse edasiarendamisele;

34. palub liikmesriikidel toetada tööturu sidusrühmade, sealhulgas tööandjate ja töötajate organisatsioonide tihedat kaasamist kohalikul, piirkondlikul ja riiklikul tasandil, et tugevdada hariduse ja koolituse ning töömaailma sidemeid ja osata hinnata tulevast oskustevajadust;
35. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles looma finants- ja majandusstruktuuri, mis toetab täiskasvanuõppes ja -koolituses osalemist, et kindlustada tulevikuks heade oskustega tööjõud;
36. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

SELETUSKIRI

Tööpuudus kuulub endiselt ELi suurimate probleemide hulka, 2014. aasta detsembris oli see liidus keskmiselt 9,9 %, kusjuures liikmesriikide vahel on töötuse tasemes suured erinevused (Saksamaa 4,8 % *versus* Hispaania 23,7 %). Noorte tööpuuduse määr on üle kahe korra kõrgem, ulatudes liidus keskmiselt 21,4 %ni. Teisest küljest leidub ELis umbes kaks miljonit töökohta, mida ei suudeta täita tööturu ebakõlade ja töötajate liiga vähese liikuvuse tõttu (27 liikmesriigi keskmine 0,29 %).

Majandus- ja finantskriisi mõju püsib. Leidub küll taastumise märke, kuid tööturg on viimastel aastatel kahanenud ja uute töökohtade loomine on endiselt aeglane.

Seepärast on vaja kaugelevaatavat majanduspoliitikat ja tööturureforme, et toetada arukat, kestlikku ja kaasavat majanduskasvu ning luua rohkem töökohti, mis võimaldaks korrastada liidu tööturu moonutused.

Euroopa tööturul on oma eripära ja probleemid, nende seas tööturu tugev segmenteerumine, oskuste sobimatus, suurenev pikaajaline töötus ja tööjõu vähene liikuvus. Samuti põhjustavad raskusi ühiskonna vananemine, mis eeldab tööjõu tõhusamat kasutamist ja rändepoliitika ümberkujundamist, ning kiired tehnoloogilised muutused, mis suurendavad nõudlust kõrge kvalifikatsiooniga tööjõu järele. Oskuste sobimatuse probleemiga tuleks kiiresti tegeleda, sest struktuuriline mittevastavus võib takistada majanduse taastumist ja kasvu.

Raportis rõhutatakse, et konkurentsivõimelise tööturu saavutamiseks on vaja reforme, millega suurendada tööturu ja isikliku karjääri paindlikkust ning parandada oskuste ja töökohtade kokkusobivust, kaasa arvatud haridussüsteemide ja ettevõtete tugevam koostoime. Samuti kutsutakse üles noorte, naiste ja eakamate inimeste, aga ka oskustega sisserändajate paremale integreerimisele tööturul. Rõhutatakse, et tähtis on investeringute abil aktiivselt toetada töökohtade loomist ja töölesobivust ning ennetada töötute oskuste kadu. Soovitatakse rakendada isikliku tööelu paindlikku kujundamist, mis aitab töötajatel muutustega kohaneda ja valmistab neid ette elukestvaks õppeks uute oskuste omandamise eesmärgil, et kohaneda pidevalt muutuva tööturu ja tootmistavadega. Tuletatakse meelde vajadust reformide järele, mis ergutaksid inimesi tööle naasma, selle asemel et sotsiaaltoetustest sõltuda. Rõhutatakse, et kuna töötajate liikuvus on nii tähtis, tuleb suurendada teadlikkust töökohtade olemasolust kogu ELi ulatuses, eelkõige portaali EURES arendamise, keelehariduse edendamise ja programmi ERASMUS+ abil.

Erilist tähelepanu pööratakse täiskasvanuõppe ja -koolituse tähtsusele, et saavutada konkurentsivõimeline ELi tööturg, mis suurendaks majanduskasvu ja tööhõivet. Toonitatakse, et tuleb luua majandusstruktuur, mis toetab täiskasvanuõppes ja -koolituses osalemist, et kindlustada tulevikuks heade oskustega tööjõud.

Analüüsitakse tegureid, mis võiksid tugevdada hariduse ja tööhõive seoseid ning edendada elukestvat nõustamist ja karjäärihaldamise oskusi. Tulevikus vajalike oskuste prognoosimine on peamine eeldus töötajate või tulevaste töötajate ettevalmistamiseks, ja nii kohaliku, piirkondliku kui ka riikliku tasandi tööandjad ning töötajate ühendused peaksid selles laialdaselt osalema, eelkõige kutsekvalifikatsiooni programmide koostamisel ja rakendamisel.

Samuti tuleks tugevdada ülikoolide, ettevõtete ja avalike ametiasutuste partnerlust, et tuleviku tööjõuvajadust prognoosida.

Oskuste sobimatuse probleemile kogu selle ulatuses parimate lahenduste leidmiseks on väga tähtis luua tugev partnerlus valitsuste, tööandjate ja töötajate esindajate vahel.

Raportis rõhutatakse ka parimate tavade vahetamise ja kasutamise vajadust liikmesriikide vahel, eelkõige seoses kaheosalise õppimise ning kutsehariduse ja -koolitusega, võttes arvesse iga liikmesriigi tööturu ja haridussüsteemi eripära.

Erilist tähelepanu pööratakse selliste algatuste edendamisele, mis toetavad füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemist ja ettevõtlust, keskendudes eelkõige VKEdele ja mikroettevõtetele, milles nähakse ELi tööturu selgroogu, samuti rõhutatakse toetusmeetmete vajadust kvaliteetse tööjõu leidmisel ja tulevaste töötajate koolitamisel ning stiimulite kasutuselevõtmisel ettevõtjatele, kes investeerivad koolitusse ja õpipoisiõppesse, et ergutada VKEsid koolituskuludes osalema. Sellega seoses kutsutakse raportis ühtlasi üles varasest koolieast algavat haldus- ja ettevõtlusharidust tugevdama.

ELis konkurentsivõimelise majanduse ja tööturu rajamiseks on hädasti vaja keskenduda innovatsioonile ja digiteerimisele ning selleks tuleb tagada vajalikud teadmised ja oskused, samuti töötajate motiveeritus ja otsusekindlus luua uuenduslikke tooteid ja teenuseid. Raportis juhitakse tähelepanu töökohtade loomise võimalustele, mida pakub digitaalse ühtse turu lõpuleviimine, energialiidu loomine, töökohtade loomine teadusse ja arendusse investeerimise ning innovatsiooni ja transpordivõrkude edendamise teel.

Erilist tähelepanu pööratakse erimeetmetele, mida on vaja noorte töötajate palkamiseks, kaasa arvatud tööandjate toetus, eelkõige VKEde abi töötajate töökohal väljakoolitamisel, samuti eakamate töötajate taasintegreerimisel, sealhulgas ümberõppevõimaluste loomise teel, et uuendada nende oskusi ja nad uute töökohtade nõudmisteks ette valmistada.

Raportis rõhutatakse töötute koolitus- ja ümberõppeprogrammide tähtsust, toonitades, et need tuleks välja töötada ja rakendada tihedas koostöös tööandjate ühendustega, et töötajate uusi oskusi tööandjate vajadustega paremini kokku viia.

Kokkuvõttes rõhutatakse raportis, et töötajad ja tööandjad ning haridus- ja koolitusasutused peaksid Euroopa tööturu ja eelkõige eurooplaste uue põlvkonna suhtes vastutustundlikumaks muutuma.